

Kulturtinget

I samband med en mittnordisk scenkonstfestival i Sundsvall genomfördes 18-19 oktober landstingets årliga Kulturting. Tyngdpunkten var också förlagd till frågor kring teater och annan scenkonst i länet, där presentationen av det nya Scenkonstbolaget var huvudnumret. Kulturtinget brukar samlas kring olika teman och vad jag vet är det ett tag sedan bildkonsten lyftes upp, kanske är det på tiden till nästa år. Eftersom det ofta rör sig om generella kulturfrågor på Kulturtinget finns det ändå ibland indirekta kopplingar till bildkonst, så också den här gången. Dessutom ingick ett litet block den andra dagen som rörde aktualiteter på bildkonstområdet.

Den kanske hetaste potatisen idag är kulturens villkor i landet. Regeringen arbetar med en ny kulturutredning (presenteras 12 januari) men det har också uppstått en "skuggutredning", vilken pågår och där alla som arbetar med kultur eller som tycker den är omistlig kan lämna in förslag. Stina Oscarsson från Orienteatern, initiativtagare, gjorde en intressant presentation av den och berättade om hur den vuxit fram och bemötts från olika håll. Kulturen är en marginalfråga hos politiker och Skuggutredningen vill ändra på det. Målet är att göra kulturen till en valfråga. Det låter väl bra, men hoppas hur lätt många ser det som ett "elittänkande" att kultur plötsligt ska bli lika viktigt som arbetsfrågor, sjukvård och miljö. Den i sig nästan revolutionära andemeningen i Skuggutredningen har gjort att några till och med sett det som ett förtäckt kommunistiskt utspel. Så är nu inte fallet, utan den vill vara ett förstärkande komplement till alliansens kulturutredning, utan partipolitiska förtecken. Fram till 1 november kan man mejla in förslag till Skuggutredningen om hur kulturen ska stärkas i landet, och den 17 november kommer allt att redovisas i en tiotimmars uppläsning på Orienteatern (!). Det finns även planer på direktsändning i SVT 24. Därefter kommer allt material lämnas över till kulturdepartementet och kulturutredningen. Mer om Skuggutredningen kan läsas på deras hemsida www.skuggutredningen.se där man också får veta hur och var man skickar egna förslag.

Om en av den globala ekonomins mest citerade och omdebatterade debattörer, Richard Florida, professor vid George Mason University, och hans teorier om "den kreativa klassen" berättade Evalina Wahlqvist. Hon forskar vid Göteborgs Universitet om konst och kultur, om sambandet mellan konstnärskap, kreativitet och tillväxt. Den kreativa klassen är enligt Richard Florida de som arbetar med forskning, teknologi, kultur, konst och underhållning. Hans undersökningar visar att upp till 40% av befolkningen i USA och även i Sverige ingår i den. Florida beskriver en värld som lämnat den industriella eran och klivit in i den kreativa. Med avnämarna talang, teknik och tolerans, försöker han mäta olika geografiska områdens kreativa möjligheter att utvecklas. Evalina Wahlqvist har använt hans metoder på svenska förhållanden, och beskrev i listans form hur det ser ut idag. Västernorrland ligger hyggligt till men har en bit upp till Västerbotten som är det ledande länet i norr. Enligt någon i publiken visar dock siffror från den allra senaste tiden på förbättringar. Att mäta kultur i statistik, utgående från kulturarbetartäthet, antal teknologiska företag och hur man på olika offentliga sätt kunnat visa på tolerans mot minoritetsgrupper, är ett vanskligt projekt och man får nog, som jag tror många ser det, ta sådana här undersökningar med lite nypa salt. Evalina återgav en rolig anekdot från en föreläsning av ekonomiprofessorn William J. Baumol i Helsingfors 2007. Denne blev hårt ansatt när han beskrev hur konstens samverkan med näringslivet måste utgå från konstens självständighet. Inför anstormningen av ekonomiska motargument och utan att kunna ge konkreta ekonomiska svar såg han till slut sig tvingad att utropa: "Art must come first!" Det är ju inte var dag man hör sådant från ekonomihåll så jag var tvungen att söka på Google om Baumol och hittade där i en artikel i ESBRI (Institutet för entreprenörskaps- och småföretagarforskning) följande:

KONST I VÄSTERNORRLAND

Landstinget, Regional Utveckling, 871 85 Härnösand 0611-80214

Red: Mats de Vahl mobil: 070-2476939 epost: mats.de.vahl@lvn.se

"William Baumol tillhör den utvalda skara som har fått en "sjukdom" uppkallad efter sig – Baumol's disease. I det här fallet handlar det om en ekonomisk sjukdom. Kortfattat går den ut på att tillväxten inom verksamheter utan lönsamhetsmål är låg, relativt sett. Även om tillväxten inom andra områden är hög, halkar områden som konst och sjukvård ofta efter. - Men moralen i min sjukdomsbeskrivning är att vi ändå inte ska ge upp områden som konst och sjukvård. Vi måste bli av med illusionen att de är för dyra. Samhället behöver mer konst och sjukvård, inte mindre. Museer måste få finnas även om de inte skapar direkt tillväxt och arbetstillfällen. De måste få finnas för konstens skull."

Vidare från kulturtinget: Arkitekten Per Kraft gjorde under rubriken "Nya byggnader för scenkonst" en snabb exposé över hur nya teatrar och operahus växer upp som svampar ur jorden. Till skillnad från förr får de nya husen mera en multikaraktär över sig då olika kulturformer som dans, musik, teater, konst, också ges utrymme, plus konferenser och andra event. Kulturhuset som monument och symbol för staden eller regionen har alltid varit viktigt, och där byggnaden som exteriört konstverk minst är lika betydelsefullt som verksamheten inomhus. Det nya teaterhuset i Sundsvall är fortfarande i stöpsleven, men beslut i tävlingen kommer att tillkännages den 18 november.

"Var står teatern, scenkonsten idag?" På den frågan hade teaterkritikern Leif Zern inget svar. Aldrig tidigare har det varit så svårt att ringa in vad som är centrum, vad som är viktigt. Tidigare fanns en dialog i teatervärlden, men nu verkar det som att ingen bryr sig om vad den andre säger, som pågick det ett sammelsurium av monologer. Teatern pågår någonstans, men vem lyssnar och vem svarar, undrade Leif Zern. Jag menar att samma tendens går nog även att hitta inom konsten idag eller för övrigt inom kulturområdet. Mycket har blivit diversifierat, olika intressen och nischer specialiseras sig och manifesteras, men det saknas överblick, tydlighet och dramatik. Kanske är det en kritikerfråga, och just diskussionerna om kritiken idag pågår också som mest inom både litteratur och konst.

En knapp halvtimme avsattes på kulturtinget för konst. Där berättade Rebecka Wigh, intendent på Läns museet, om nästa års stora satsning på ljudkonst. För utställningen "Ljudlab" har nu påbörjats byggandet av en ytterst sofistikerad ljudmiljö inne på museets stora hall. Bakom projektet står Urban Sound Institute med bland andra den kände ljudkonstnären Staffan Mossemark. Utställningen öppnar den 17 januari och pågår hela nästa år, men redan den 18 november öppnas portarna för en informationsdag.

Mats de Vahl informerade om den öppna tävlingen Konst i Världsarvet, vilken hade fått hela 163 ansökningar och som han är projektledare för. Sex konstnärer valdes på sensommaren ut för att göra skisser och av dessa sex kommer två konstnärer att få det slutliga uppdraget. Beslut om det tas den 2-3 november. De sex konstnärerna är: Catrin Andersson, Malmö, Peter Johansson / Barbro Westling, Malmö, Katarina Löfström, Danderyd, Eva Marklund, Hägersten, Jan Svenungsson, Berlin, och Oddvar I.N. Daren, Ranheim, Norge.

Om projektet SKISS – Samtidskonstnärer i samtidssamhället, gjorde konstkonsulenten Lisa W Carlson en snabb orientering. Syftet är att få ut konstnärer på arbetsplatser för kompetensutveckling på platserna, genom ökad arbetslust, kreativitet och effektivitet. Tidsmässigt handlar det om 7 månaders jobb på halvtid för konstnärerna. Förundersökningar av projektet har gjorts på några platser, bland andra på Bup och Kriminalvården. Klartecken för igångsättande beräknas i mitten av november för ett genomförande under 2009 – 2010.

Att det ändå finns dramatik inom kulturen gav Bettan Edmark från Örnsköldsviks museum ett smakprov av. Utställningen Ecce Homo resulterade bland annat i mordhot och uppsplitande diskussioner. Men för den skull kommer man inte att hindra en fortsättning på museet att föra in konst i samhällsdebatten. Till nästa år planeras till

exempel en utställning med fotografen Leni Riefenstahl som blev berömd för sina bilder av nazismen.

Man kan läsa mera på andra sidor i Volym om Världsarvstävlingen och SKISS.

Text: Jan K Persson
2008-10-20